

Σ Π Η Λ Α Ι Ο Ν " Γ Α Ρ Ζ Ε Ν Ι Κ Ο "

Αριθμός 1064

Υπό κ. Άννης Πετροχειλου

Τὸ σπήλαιον ΓΑΡΖΕΝΙΚΟ εὑρίσκεται πρὸς ΒΔ.Β. τοῦ χωρίου Κανδύλας τῆς ὁμοῦ Κοινότητος εἰς τὴν ἐπαρχίαν Μαντινείας ἐπὶ τῆς δυτικῆς πλευρῆς τοῦ ὕψους Γαρχενίκο.

Ι Σ Τ Ο Ρ Ι Κ Ο Ν

Τὸ σπήλαιον εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς κατοίκους ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν, οὐδεὶς ὅμως ἐξ ἑαυτῶν ἦτο εἰς θέσιν νὰ παρήχη σφαιρὶς πληροφορίας περὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ του. Ὁ ἐν Ἀθήναις ἐδρεῶν Σὺλλογος Ἀρχαίων " Ὁ Κολοκοτρῶνης " ἐπιθυμῶν νὰ ἔχη θετικὰς πληροφορίας περὶ τῆς τουριστικῆς ἀξίας τοῦ σπηλαίου, ἐζήτησεν παρὰ τῆς ἙΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ τὴν διῆσθαι εἰδικῶς σπηλαιολογοῦ πρὸς ἐξερεδνησὶν καὶ μελέτην τοῦτου, παρέχων τὰ μέσα κινήσεως καὶ διαμονῆς αὐτοῦ εἰς τὴν ὑπὸ μελέτην περιοχὴν. Ἡ Ἑλλ. Σπηλι. Ἐταιρεία ἀνέθεσεν εἰς τὴν γραφοῦσαν τὴν ἐξερεδνησὶν τοῦ σπηλαίου καὶ τὴν συντάξιν εἰδικῆς περὶ τοῦτου μελέτης. Ἡ ἐξερεδνησις ἐπραγματοποιήθη τὴν 16ην Ἀπρ. 1959 μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ κ. Προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ μετὰ πολυτιμὸν συνδρομὴν κατοίκων εὐγενῶς προσφερθέντων πρὸς τοῦτο.

Π Ρ Ο Σ Π Ε Λ Α Σ Ι Σ

Ἡ προσπέλασις τοῦ σπηλαίου γίνεται ἐκ τοῦ χωρίου ΚΑ Ν Δ Υ Λ Α δι' ἀνηφορικῆς ἡμιονικῆς ὁδοῦ μετὰ πορείαν 01.30 ὥρας ἐπὶ ἀνωμόλου ἐδάφους. Ἡ ὁδὸς καταλήγει πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ σπηλαίου.

Π Ε Ρ Ι Ο Χ Η

Ὅλη ἡ περὶ τὸ σπήλαιον περιοχὴ εἶναι βραχώδης, χαρακτηρίζεται δὲ ἀπὸ παντελῆ ἔλλειψιν βλαστήσεως.

Τ Ο Σ Π Η Λ Α Ι Ο Ν

Τὸ σπήλαιον ἀποτελεῖται ἀπὸ πέντε θαλάμους, ἐπιμή-

κεις, συνεχόμενους μεταξύ των. Η είσοδος είναι στρογγύλο διαστέλεσεν $11 \times 0,60$ μ. με κατακόρυφον βάθος $0,60$ μ. Απολύθεται ο πρώτος θάλαμος $5,5 \times 3,5 \times 2,00$ καταφερικός και κενυ διακόσμου τινός. Δι' ανοίγματος 1 μ. εισερχόμεθα εις τόν δευτερον θάλαμον διαστέλεσεν $19 \times 2,5 \times 4$ μ. καταφερικός μέχρι τού μέσου αυτού, ένθα ξηρολιθιά, σθνεχίζων. εΐτα επίπεδος. Εΐς τó τέλος και δεξιά τού θαλάμου τούτου υπάρχει σταλαγμιττης.

Ο τρίτος θάλαμος, διαστέλεσεν $31,5 \times 5 \times 6$ μ. περί τó κέντρον αυτού είναι επίπεδος, διακοσμημένος δεξιά από πελώριον σήμα. Τó υπόλοιπον τμήμα του άροκεί καταφερές προς τó τέλος διακοσμεΐται επί των τοιχωμάτων δια λιθωματικης ύλης.

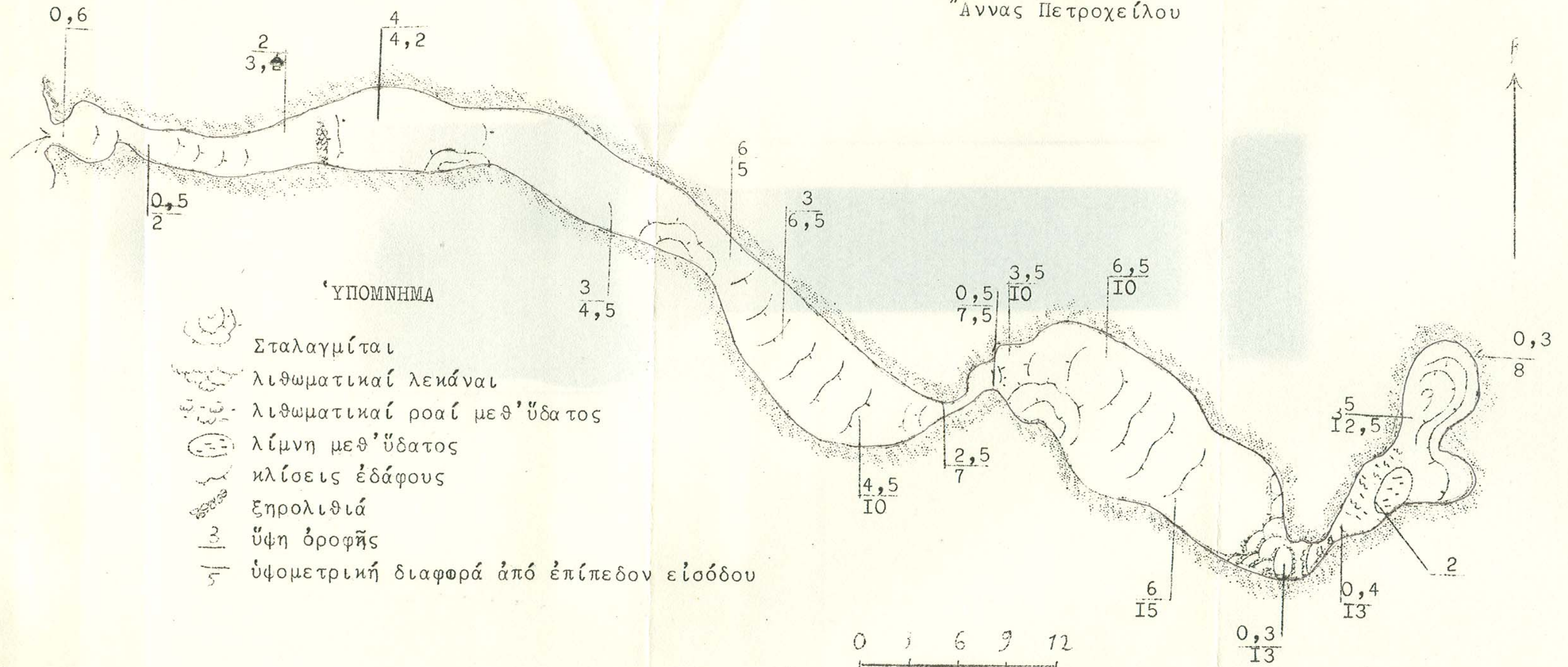
Διά πολύ άνηφορικού και πολύ στενού άνοιγματος περί τó τέλος άριστερά, δια μέσου σταλαγμιτών και κατόπιν άποτόμου κατάβίσεως $2,5$ μ. εισερχόμεθα εις τόν τέταρτον θάλαμον ό όποτος έχει διαστέλεσεις $20 \times 8 \times 6$ μ. Παρά την είσοδον του εδρέθησαν άνθρωπινα όστέα, όχι πολύ παλαιά. Τα κρανια σκελετών τινών περισυνελέγησαν και φυλάσσονται εις την μονήν Αγίας Τριάδος εις άπόστασιν $00,40$ από τού χ. Κανδύλα προς Α. Εΐς την ίδιαν μονήν υπάρχουν και μερικοί μικροί σταλαγμιται διακοσμούντες σήμερον την άδατοδεξαμενήν της μονής. Αμέσως και δεξιά της είσόδου τού θαλάμου τούτου εύρίσκειται όρωδης σταλαγμιττης φθάνων μέχρι της όροφης. Ο θάλαμος, κατ' άρχής άνωφερικός, συνεχίζει πολύ καταφερικός και μόνον εις τó τέλος αυτού είναι επίπεδος. Κοσμεΐται από έλαχίστους μικρούς σταλακτίτας και από άραιστάτας λιθωματικας λεκάνας (GOURS) κλιμακωτής εις ύψος, καθ' όλον τó πλάτος τού θαλάμου. Αΐ λεκάναι αύται έμποδίζουν την άνετον διέβασιν προς τó τέρμα τού σπηλαιου διότι τó κενόν μεταξύ αυτών και της όροφης είναι μόλις $0,30$ μ.

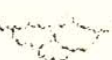
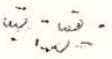

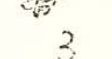

Όλων των άνωτέρω θαλάμων τó δάπεδον συνίσταται έξ ύγρου χώματος, γλοιώδους ύφης.

Τέλος, δια σήραγγος πλήρους λιθωματικών λεκανών και με μεγάλην δυσκολίαν βεδίσματος, επί μήκους $7 \times 1-1,5 \times 0,40$ και έρποντες, εισερχόμεθα εις τόν τελευταίον θάλαμον τού σπηλαιου, διαστέλεσεν $11 \times 5 \times 5$, άνωφερικόν και αυτόν. Ο διακοσμος τούτου συνίσταται έξ έλαχίστης λιθωματικης ύλης επί των τοιχωμάτων του.

Κάτοψις Σπηλαίων Γαρζενίου
 Κανδήλας Ἀρκαδίας
 Μετρήσεις καὶ σχέδιον
 Ἄννας Πετροχείλου

- ἸΠΟΜΝΗΜΑ
- Σταλαγμίται
  - λιθωματικά λεκάναι
  - λιθωματικά ροαί μεθ' ὕδατος
  - λίμνη μεθ' ὕδατος
  - κλίσεις ἐδάφους
  - ξηρολιθιά
  - ὕψη ὀροφῆς
  - ὑφομετρικὴ διαφορά ἀπὸ ἐπίπεδον εἰσόδου

Επίσης, εκ λιθωματινών ροών και μιας μικρής λίμνης διαστάσεων 2 X 1,5 διατηρούσης ύδωρ εκ της σταγονοροής.

Δ Ι Α Σ Τ Α Σ Ε Ι Σ.

Η κατεύθυνσις του σπηλαίου είναι εκ ΒΔ.Δ προς ΝΑ.Α. Το όλον μήκος αυτού είναι 98 μέτρα. Το μεγαλύτερον βάθος του 14,20 μ.

Θ Ε Ρ Μ Ο Κ Ρ Α Σ Ι Α.

Η εντός του σπηλαίου θερμοκρασία κατά την ημεραν της επισκέψεως ήτο 18° C. Η υγρασία του 95.

Β Ι Ο Σ Π Η Λ Α Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Εντός των θαλάμων του σπηλαίου εύρεθησαν μόνον Νυκτερίδες χωρίς να αποκλείεται και η ύπαρξις άλλων ειδών, έφοσον δέν έγινεντο ειδική έρευνα εις τόν τομέα τούτον.

Γ Ο Υ Ρ Ι Σ Μ Ο Σ.

Τό σπήλαιον, παρά της διαστάσεις του, δέν έ θεωρήθη γενικου τουριστικού ενδιαφέροντος, παρά μόνον περιωρισμένου τοπικού τοιοότου. Οί λόγοι οί συντρέχοντες εις τόν χροσστηρισμόν τούτον είναι ήφ' ενός μέν ο λιθωματικός ήτοτου διάκοσμος είναι έλαχιστος, ήφ' άλλου δέ ή θέσις αυτού ήπο του χωρίου είναι λίαν μεμακρυσμένη, ήφ' όσον ήπέχει ΟΙ. 30 ήπο τούτου, και εύρίσκεται επί άνωμύλου και γυμνου έδάφους.

Η Υ Θ Ο Λ Ο Γ Ι Α.

Εις την άνωτέρω περιοχήν, ή όποια όνομάζετο " ΚΑΡΥΑΙ " υπήρχε κατά την άρχαιότητα ήλσος και ήερδόν της Κονδυλατίδος Άρτεμίδος, επικαλουμένης και Άπαρχομένης εκ της άκολοδθου ήιπίας. Παρά τό ήερδόν έπαιζον κάποτε παίδες οί όποιοι εύρόντες όχοινλον έδεσαν δι' αυτού τόν λαμόν του ήγλάματος της Θεής και όβροντες έκράνγαζόν ότι ή Θεά πνίγεται. Τήν ήεροσυλίαν αυτήν δέν ήνέχθησαν οί κάτοικοι και έτιμώρησαν τούς παίδες εις τόν διά λιθοβολισμού θάνατον. Η Θεά Άρτεμις ώργισθείσα εκ τούτου, έτιμώρησεν τούς Καρυείς, των όποίων οί γυναίκες ήπο της στιγμής εκείνης έγινων νεκρά τά τέκνα των.

Διά νή απαλλαγούν του κακού, σύμφωνα με τον χρησμόν, ένεταφίσαν τους παίδας, προσφέροντες κατ'έτος έναγίσματα. Έκτοτε ή "Αρταίς του έεροϋ τούτου, έλαβε τήν προσωνομία της "Απύγχομένης.

Ο Αρχαιολογος LATTERMANN εύρών έρείπια του Αρχαίου ναού παρά τό σημερινόν χωρίον ΚΑΝΔΥΛΑ, έτοποθέτησεν εκεί τήν Αρχαίαν ΚΟΝΔΥΛΕΑΝ.

ΕΡΓΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΩΣ

Είς ήν περίπτωση ή ενδιαφερομένη Κοινότης ήθελε λάβει τήν απόφασιν διευκολύνσεως επίσκεψεως του σπηλαίου, είναι ανάγκη όπως εκτελεσθούν ώρισμένα έργα είς τόν 4ον θάλαμον του όποιου ο λιθωματικός διάκοσμος διά των GOURS είναι και ο πλέον αξιόλογος.

Τά απαιτούμενα έργα είναι

α) Διάνοιξις της είσόδου του σπηλαίου είς κανονικόν δι' ανθρώπινον σώμα ύψος.

β) Διευθέτησις του δαπέδου είς τά δυσπρόσιτα επικλινή σημεία διά λαξεύσεως κλιμάκων.

γ) Διεδρυνσις της σήραγγος μεταξύ 3ου και 4ου θαλάμου και κατασκευή κλιμάκων άνόδου και καθόδου είς τό σημείον τούτο.

- ○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○○ -

La grotte " GARZENIKO " à Peloponèse, explorée le 16 Août 1959 par un group de la Societ Spéléologique de Grèce, comprend cinq salles d'un longueur total de 98 m. Elle ne présente pas un intérêt au point de vue touristique à cause de l'absence, presque totale, de décoration lithomatique. Seulement, dans la salle No 4 on observe un nombre des g o u r s intéressants.

La grotte est enregistrée sous le No IO64